



IDEA anti COVID-19 # 7

Přístup domácností k nákaze a vládním opatřením: Aktuálně z terénu¹

BŘEZEN 2020

Václav Korbek, Vladimír Novák, Michal Šoltés, Lukáš Tóth

Stručné shrnutí

- Tato studie prezentuje aktuální názory Čechů ohledně pandemie Covid-19 ze šetření, které bylo realizováno na reprezentativním vzorku uživatelů internetu kolem 20. března 2020. Jde tak o velmi aktuální informace o tom, jak lidé přistupují k nákaze, a především k opatřením zavedených vládou. Zjištění poskytují nové a důležité informace pro přípravu dalších opatření. Pokud by například lidé nepovažovali omezení volného pohybu nebo nutnost nosit roušky za vhodná a nezačali je dobrovolně plnit, musely by příslušné orgány přistoupit k vynucování takových opatření.
- Víc než polovina lidí má obavu, že se nakazí koronavirem. Důvěra lidí v to, že vládní opatření povedou k úspěšnému překonání současné situace, je vysoká. Většina lidí, zhruba 75 %, deklaruje ochotu omezit svůj pohyb venku na nutné činnosti a jinak zůstat doma. I tak ven chodí každý den skoro 53 % dotázaných. Pokud bude potřeba, mnoho lidí je připraveno odpustit si společenské a venkovní aktivity klidně i měsíce. Lidé si myslí, že je středně vysoká šance potkat na ulici infikovaného člověka. Nošení roušek se velmi rychle stalo samozřejmostí. 92 % procent lidí vychází ven jediné s rouškou; většina souhlasí, že do veřejných prostor by neměli být vpuštěni lidé

¹ Tato studie reprezentuje pouze názor autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK v Praze (CERGE). Za cenné komentáře a rady děkujeme Vojtěchu Bartošovi, Lubomíru Cinglovi, Danielu Münichovi a za ochotu spolupracovat Tomáši Šebkovi a Do Thu Trang. Tato studie vznikla v rámci společného projektu Behavior Labs a think-tanku IDEA. Studie byla vydána i díky podpoře Akademie věd České republiky v rámci programu Strategie AV21.

bez roušky; a pokud potkají člověka bez roušky, tak 42 % lidí je připraveno a ochotno dotyčnému říct, ať roušku nosí a čtvrtina by projevila svůj nesouhlas tím, že by se na dotyčného zamračila.²

- Na tuto studii brzy naváže další, která odhaluje, jak připomínání vládních nařízení a doporučení (nošení roušek a společenský odstup) ovlivňuje ochotu lidí je dodržovat a jak tuto ochotu ovlivňuje forma komunikace těchto opatření. Sledujte další studie IDEA.

• B • E • H • A • V • I • O

*Data byla sbírána na panelu 1 250 pravidelných respondentů společnosti **Behavio Labs** v pátek (20. 3. 2020) a v sobotu (21. 3. 2020). Reprezentativní vzorek on-line populace České republiky ve věku nad 18 let (pohlaví, věk, příjem, vzdělání, velikost sídla, kraj nebo ekonomická aktivita).*

Popis dat: [Policy Communication in the Time of Covid-19 \(popis dat\)](#)³

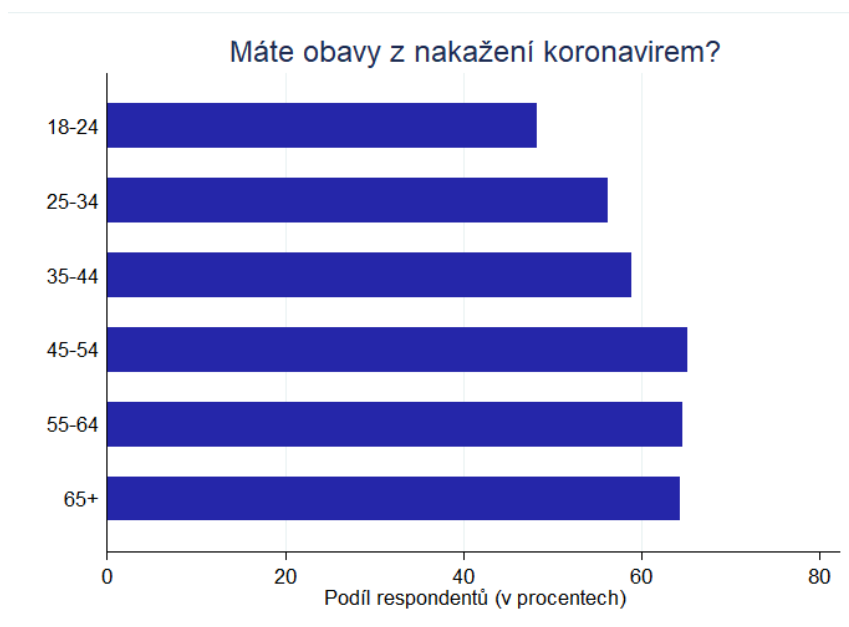
² Což nemusí být přes roušku vidět.

³ Viz internet

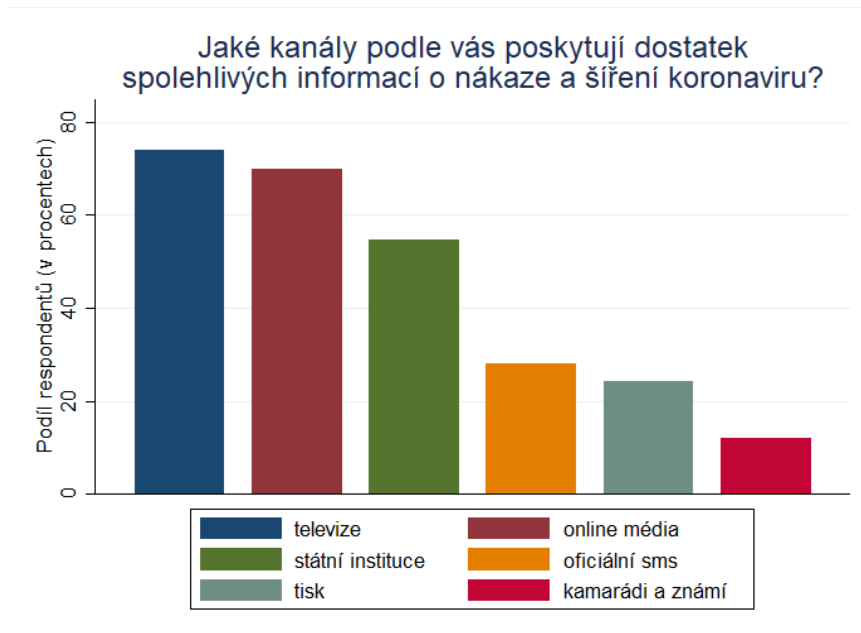
<https://docs.google.com/document/d/1AbOjoexXyJ2jZjBCoh9amhaoiTVaigWWcm7gjb1HBG4/edit?usp=sharing>

Výsledky šetření

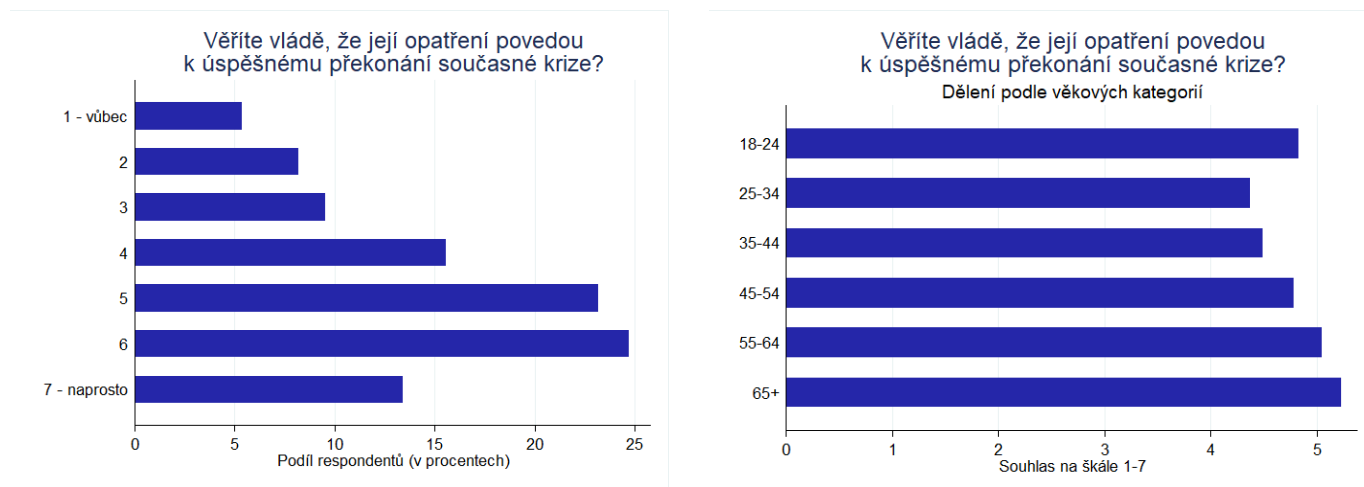
- **Většina lidí dodržuje nařízení a doporučení vlády a omezila vycházení ven na nutné případy, a pokud už ven musí, tak výhradně s rouškou.** 72 % lidí zůstává doma, pokud není nutné jít ven. Nicméně i tak polovina lidí chodí ven každý den. Přes 90 % lidí chodí ven jedině s rouškou.
- **Více než polovina lidí přistupuje k preventivním doporučením zodpovědně.** 56 % lidí si myje ruce pravidelně alespoň 20 sekund. Třetina lidí reportuje laxnější přístup, což může být dáno tím, že tráví většinu času doma a nevidí potřebu pro pravidelné mytí rukou, a 10 % se nevěnuje důslednému mytí rukou skoro vůbec. Těsně nadpoloviční většina dotázaných se snaží maximálně vyhýbat kontaktu s lidmi, 42 % v tom není tak důsledná a pouze 5 % snahu o vyhýbání se lidem ignoruje. Dodržování preventivních doporučení je vyšší mezi lidmi, kteří mají vysoké obavy z nákazy. Lidé s vysokými obavami se především daleko více snaží vyhnout kontaktu s dalšími lidmi. Mladí lidé (hlavně kategorie 18–24 let) jsou laxnější v pravidelném mytí rukou, vyhýbání se kontaktu s dalšími lidmi i v nošení roušky.
- **Lidé si myslí, že riziko nakažení koronavirem je středně vysoké.** Zhruba polovina lidí si myslí, že mají šanci na ulici potkat cizího člověka nakaženého koronavirem. 38 % lidí si myslí, že taková šance je malá a 8 % tomu přikládá téměř nulovou šanci. Jen jedno procento lidí si myslí, že je téměř jisté, že když na ulici potkají člověka, bude nakažený koronavirem.

Graf 1 Obavy z nakažení koronavirem

- **60 % lidí má obavu z nakažení se koronavirem.** Vyšší obavy z nákazy koronavirem mají lidé s nižším vzděláním (68 % vs. 55 %) a ženy (65 % vs. 55 %). Podíl lidí, kteří se obávají nákazy, se zvyšuje s věkem. Nejnižší je ve věkové skupině 18–24 let (48 %), ve věkové kategorii 25–44 se pohybuje kolem 58 %, ve věkových kategoriích nad 45 let se nákazy obává kolem 65 % lidí.
- **Televize a online média jsou pro lidi hlavním zdrojem spolehlivých informací.** Podle většiny dotázaných poskytuje dostatek spolehlivých informací o naze a šíření koronaviru televize (70 %), online média (66 %) a státní instituce na webu a sociálních sítích (52 %). Z tisku získává spolehlivé informace 23 %, od kamarádů a známých pouze 12 % lidí.

Graf 2 Zdroje informací o nákaze koronaviru

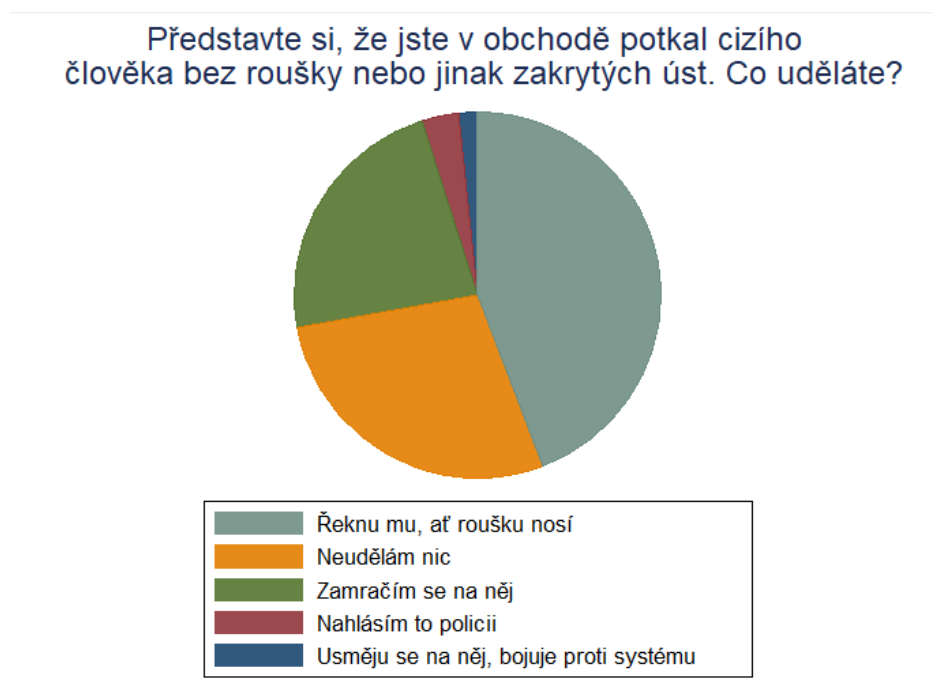
- Pandemie a opatření s ní spojená (už) ovlivňují příjmy lidí.** V prvních dnech pandemie přišla o část příjmů třetina lidí a jednotky procent lidí přišly o celý příjem. Dopady na příjmy lidí se mění s příjmovou skupinou lidí. Mezi vysokopříjmovými lidmi je nejvyšší podíl těch lidí, kterých se omezení nijak nedotkla (téměř dvě třetiny). Rovněž mezi lidmi s těmi úplně nejnižšími nemusí dojít k tak velkým propadům, protože mnoho z nich je již teď odkázáno na příjem od státu (penze, rodičovská). Největší finanční dopad bude pravděpodobně ve skupině s čistým příjmem mezi 11 a 15 tisíci čistého.
- Důvěra lidí v to, že vládní opatření povedou k úspěšnému překonání současné situace, je vysoká.** Na stupnici 1 (vůbec) až 7 (naprosto) je mediánová odpověď 5 a 61 % procent lidí hodnotila důvěru v kroky vlády na 4 a více. Vládě více důvěřují starší lidé.

Graf 3 Důvěra lidí v opatření vlády

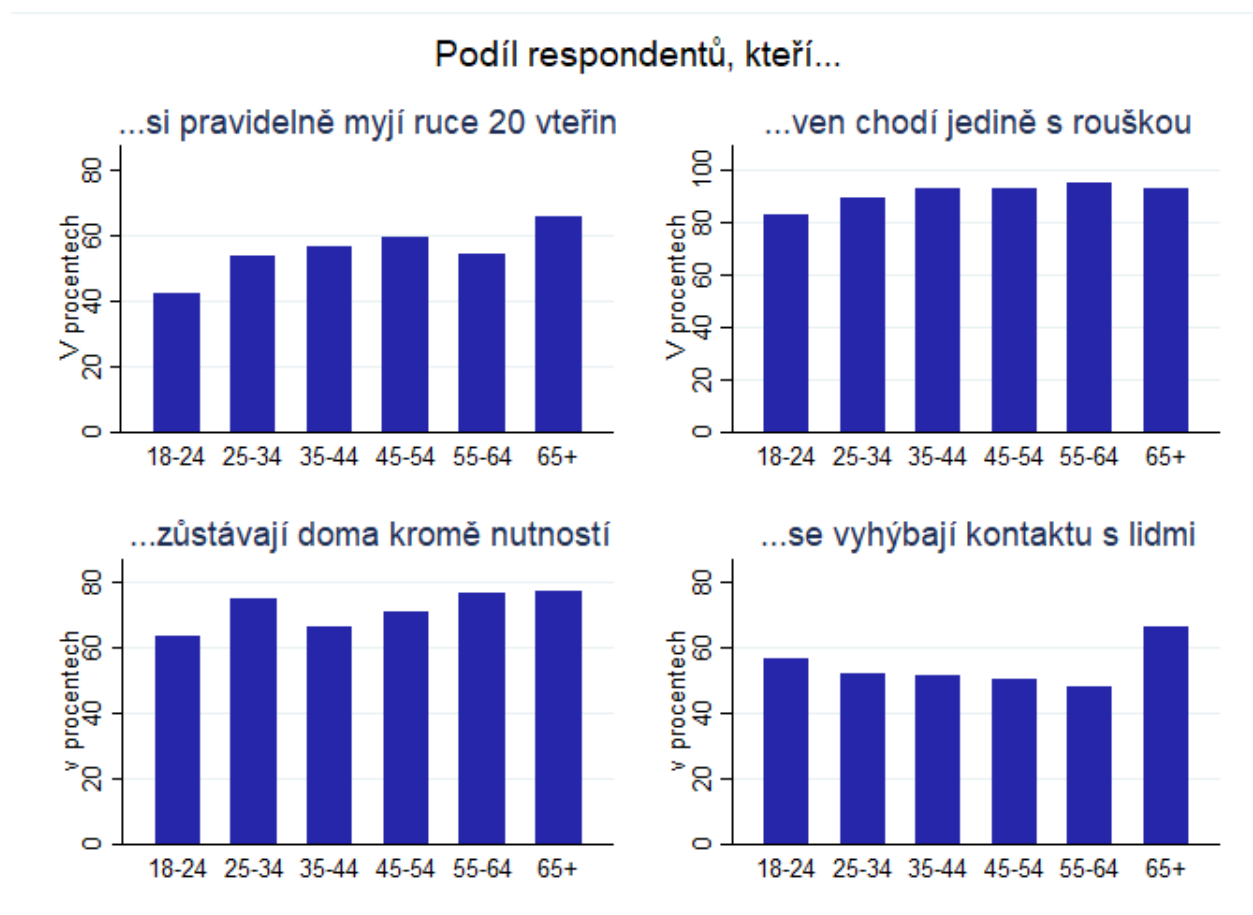
- Lidé plánují chodit ven, především pokud je to nutné.** Pouze 15 % lidí by šlo ven zítra/v sobotu i pokud by to nebylo nutné. Většina, zhruba 60 % půjde ven, jen pokud to bude nutné a čtvrtina nepůjde ven vůbec. V celém následujícím týdnu půjde ven 22 % lidí, aniž by to bylo nutné a 72 % pokud to bude nutné. Pouze 5 % lidí neplánuje jít ven v celém příštím týdnu.
- Lidé rozlišují, pro jaké aktivity je nutné chodit ven: nákup jídla rozhodně ano; vnesení odpadu – plastů tak napůl; preventivní prohlídka u zubaře nebo rodinná oslava určitě ne.** 93 % lidí by šlo ven nakoupit nutné jídlo. Mnohem méně lidí, 57 % by šlo ven, pokud by potřebovalo vnést tříděný odpad do plastů. Pouze 5 % lidí by nyní opustilo domov a šlo ven, kvůli rodinné oslavě a zhruba 10 % lidí by nezrušilo preventivní návštěvu u zubaře.
- Skoro dvě třetiny lidí jsou ochotny zůstat doma měsíce, pokud bude potřeba.** Pokud by se situace nelepšila, tak přes 60 % lidí je ochotno zůstat doma a odpustit si společenské a venkovní aktivity po dobu měsíců. Ochota zůstat doma měsíce je vyšší u lidí s vyššími příjmy (přes 70 %). Zhruba 30 % lidí by bylo ochotno tímto způsobem přečkat další (dva) týdny; jednotky procent by vydržely dny. Pouze minimální počet lidí není ochotno se vzdát společenských a venkovních aktivit vůbec.

- **Nošení roušek je společenskou normou.** Slabě přes 80 % lidí si myslí, že lidé bez roušky by neměli být vpuštěni do veřejného prostoru (veřejná doprava, úřady). Zhruba 10 % lidí si myslí, že lidé bez roušky mohou mít přístup do veřejného prostoru a zbylých 10 % respondentů odpovědělo, jak kdy. Pokud by lidé potkali v obchodě člověka bez roušky, 42 % z nich by takovému člověku řeklo, ať roušku nosí. Čtvrtina dotázaných by projevila svůj nesouhlas tím, že by se na něj zamračila. 28 % lidí by neudělalo nic a jednotky procent lidí by dokonce byly ochotny zavolat policii. Pouze jedno procento lidí by bylo potěšeno tím, že se někdo chová protisystémově. Častěji by daného člověka slovně konfrontovaly ženy než muži (31 % vs. 26 %) a lidé, kteří mají nižší obavy z nákazy (35 % vs. 24 %). Lidé s vyšší obavou z nákazy by častěji reagovali zamračením.

Graf 4 Reakce lidí na člověka bez roušky ve veřejném prostoru



- **Lidé jsou ochotni se nechat testovat** i za rizika, že by museli zůstat v karanténě. Přes 95 % lidí by bylo ochotných se nechat otestovat na koronavirus, pokud by je o to požádal starosta nebo zastupitel. A to i navzdory tomu, že by neměli příznaky a hrozilo jim, že v případě pozitivních výsledků by museli zůstat v karanténě.

Graf 5 Preventivní chování podle věkových skupin

- **Starší lidé (věk nad 65 let) dodržují preventivní doporučení zodpovědněji než mladší skupiny.** V každém ze sledovaných typů preventivních chování se skupina lidí starších 65 let chová minimálně stejně zodpovědně jako mladší obyvatelé. V pravidelném mytí rukou a ve vyhýbání se kontaktu s lidmi jsou premianti, kdy 65 % z nich si myje ruce pravidelně a 66 % se vyhýbá kontaktu s lidmi.

Reference

Bauer, M., Chytilová, J. „[Lekce behaviorální ekonomie v prevenci: jak take bojovat s COVID-19](#)“, IDEA anti COVID-19 #6.

Bryan, K. „[Ekonomie společenského odstupu pro každého: případ Covid-19 # 1](#)“ IDEA anti COVID-19 # 1.

Kulveit, J., Steiner, J. „[Testování na Covid-19: pozor na více škod než užitku](#)“, IDEA anti COVID # 5.

Matějka, F. „[Ekonomický šok, jaký svět neviděl: ekonomiku musíme rychle zmrazit a pak ji znovu probudit](#)“, IDEA anti COVID-19 # 2.

Münich, D. „[Pomoc státu firmám na udržení zaměstnanosti: rychlá, jednoduchá, ekonomicky smysluplná](#)“, IDEA anti COVID-19 # 3.

Richter, T. „[Insolvence v časech koronaviru: návrh dočasných změn insolvenčního zákona](#)“, IDEA anti COVID-19 # 4